

VOCEA POPORULUI

№ 15 (1543)

ZIAR NATIONAL

VINERI, 15 APRILIE 2022

Sindicatul impulsionează dialogul social la nivel teritorial >> p.3

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Fruntașii „Agroindsind” au făcut un bilanț al activității >> p.4

Actual

ITUC face apel la guvernele din lume

În ajunul Zilei mondiale pentru securitate și sănătate la locul de muncă, marcată pe 28 aprilie, Confederația Internațională a Sindicatelor, al cărei membru este și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, vine cu un apel către guvernele de a face din muncă sigură și sănătoasă un drept fundamental. >> p.4

Problemele sindicalistelor, pe agenda discuțiilor

Inechitățile în stabilirea pensiei minime în Republica Moldova, locurile de muncă pentru femei, salariul pe care îl primesc au fost puse în discuție, recent, la o masă rotundă a Comisiei de Femei a CNSM. >> p.5

Consultațiile economistului și ale avocatului

 >> p.6

Sute de refugiați ucraineni, angajați în câmpul muncii

Potrivit datelor oferite de ANOFM, până în prezent, circa 300 de cetățeni ai Ucrainei și-au găsit un job în R. Moldova. >> p.7

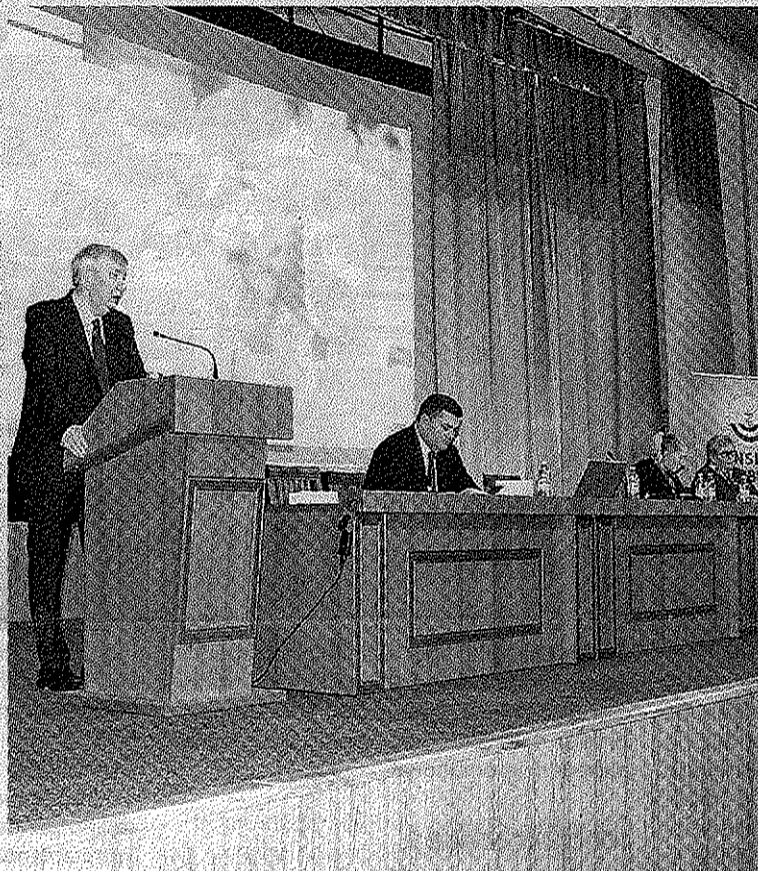

Foto: Nicu Bînzari

Domeniul sănătății, unul de importanță strategică, vital pentru orice stat

„Federația Sindicală „Sănătatea” a înaintat o serie de revendicări pentru protejarea angajaților din sistem

Natalia HADĂRCĂ,
n.hadarca@vocea.md

Problemele din sistemul ocrotirii sănătății, situația legată de resursele umane, de salarizarea personalului, de fluctuația cadrelor, de asigurarea de asistență medicală a populației, de finanțarea ramurii și alte probleme stringente au constituit subiectele principale dezbătute la Consiliul Republican al Federației Sindicale „Sănătatea”, care a avut loc joi, 14 aprilie, la Casa Sindicatelor.

„La începutul anului 2021, atunci când menționam că 2020 a fost anul provocărilor, nici nu ne puteam imagina cu ce povară venea să ne înghețeze anul 2021. Nu voi uimi pe nimeni dacă îl cataloghez ca fiind una dintre cele mai destabilizante perioade. Dar anume provocările pe care ni le-a impus acel an l-a transformat într-un catalizator al activităților Federației Sindicale „Sănătatea”, a declarat Aurel Popovici, președintele FSSM.

În același context, Igor Zubcu, președintele CNSM, prezent la eve-

niment, a remarcat rolul cadrelor medicale în depășirea situației de criză pandemică și asistența acordată populației în condiții extrem de grele și stresante.

„Sindicatul a făcut și continuă să facă tot ce le stă în putință pentru promovarea și apărarea drepturilor angajaților din sfera medicală, care zi de zi își pun în pericol viața și sănătatea pentru protejarea populației”, a spus în alocuțiunea sa Igor Zubcu.

Membrii Consiliului au aprobat un șir de revendicări care urmează a fi înaintate organelor de resort.

Printre acestea se numără negocierea și încheierea Convenției colective la nivel de ramură pentru anii 2022-2025, ajustarea cadrului normativ privind funcționarea sistemului public de pensii, astfel încât perioada de internură, secundariat clinic și rezidențiat, să se includă în calculul contributiv de cotizare necesar pentru a stabili dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă. Alte revendicări vizează fenomenul epuizării profesionale, recunoașterea bolilor profesionale, inclusiv recunoașterea Covid-19 drept boală profesională etc. >> p.2

ABONEAZĂ-TE la „VOCEA POPORULUI”

Abonament

1 lună - 17,60 lei; 3 luni - 52,80 lei; 6 luni - 105,60 lei.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Eveniment

Domeniul sănătății, unul de importanță strategică, vital pentru orice stat dezvoltat

(Continuare din p. 1)

În raportul prezentat în fața activului și a liderilor sindicali din teritoriu, Aurel Popovici, președintele Federației Sindicale „Sănătatea”, a menționat că activitatea FSSM în anul 2021 a fost orientată spre realizarea prevederilor strategice, adoptate la Congresul VII, care au drept scop principal dezvoltarea sistemului de sănătate, asigurarea calității serviciilor medicale, îmbunătățirea condițiilor de muncă, majorarea veniturilor salariale ale angajaților, neadmiterea disponibilizărilor în masă a salariaților, încheierea și monitorizarea realizării prevederilor Convenției și Contractelor colective de muncă, sporirea profesionalismului și a responsabilității liderilor și activului sindical.

„Ca și în anul 2020, marcat de pandemia de Covid-19, în anul 2021, unitățile medicale din întreaga țară au avut nevoie de o finanțare importantă pentru a face față situației dificile impuse. Astfel, Federația a continuat să sesizeze și să sensibilizeze organele de stat în acest sens, întrucât serviciile și resursele umane din acest domeniu sunt cel mai mult solicitate. Respectiv, salariații din sănătate au nevoie de garanții sociale din partea statului, fapt ce se poate realiza doar în condițiile unor finanțări adecvate”, a relevat Aurel Popovici.

Cheltuielile pentru sănătate – 6,1% din PIB

Conform datelor Ministerului Finanțelor, în anul 2021, în Bugetul public național pentru ocrotirea sănătății au fost planificate cheltuieli totale de 13 mld. 540,1 mln. de lei, respectiv, 13,1% din totalul cheltuielilor din Bugetul public național, cu 2 mld. 315,4 mln. lei mai mult față de anul 2020. Pentru anul 2021, cheltuielile totale pentru ocrotirea sănătății au constituit 6,1% din PIB, față de 5,5% în anul 2020.

„Cu toate acestea, sindicatele consideră că finanțarea domeniului sănătății a avut anumite lacune, asupra cărora au insistat către autoritățile statului. Suplimentar, pentru îmbunătățirea nivelului de finanțare a sectorului de sănătate, Federația a examinat și a elaborat avize la proiectele Legii Bugetului de Stat și Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021, înaintând de fiecare dată propuneri concrete de consolidare și sporire a surselor financiare necesare pentru sistem”, a punctat liderul sindical.

Resursele umane din sănătate constituie unul din componentele fundamentale ale sistemului, fără de care funcționarea benefică a instituțiilor medicale și a sistemului, în ansamblu, nu pot fi realizate.

Anul 2021, la fel ca și anul 2020, a fost marcat de pandemia de Covid-19, iar lucrătorii din ramura ocrotirii sănătății au fost cei mai solicitați angajați și, respectiv, cei mai mulți care au avut nevoie de protecție socială și susținere financiară din partea statului.

Cu regret, Strategia de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății pentru anii 2016-2025, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.452/2016, s-a dovedit a fi ineficientă și neactuală în condițiile pandemiei. Respectiv, ținând-se cont de experiența

Foto: Nicu Bînzari

statelor UE, precum și de recomandările OMS și a altor organisme internaționale, în urma unui proces participativ, coordonat de Ministerul Sănătății, la finele anului 2021 a fost elaborată o nouă strategie - Strategia Națională de Sănătate pentru anii 2022-2030, care include și componenta Resurselor umane din sănătate. La 1 ianuarie 2022, în Republica Moldova (potrivit Agenției Naționale în Sănătate Publică și datelor furnizate de Unități) activau 9658 (9835 la 01.01.2021) de medici și 19500 (19545 la 01.01.2020) personal medical mediu.

„Analiza evoluției acestui indicator demonstrează că numărul cadrelor medicale rămâne în descreștere comparativ cu anii precedenți, respectiv, asigurarea unităților medicale cu medici și personal medical veriga medie, în anul 2021, comparativ cu anii precedenți, are o tendință constantă de diminuare. Se atestă o distribuție geografică neuniformă atât a medicilor, cât și a personalului medical mediu, cu o concentrare preponderentă în mediul urban, în detrimentul celui rural, înregistrându-se un deficit de medici de familie în localitățile rurale și anumite categorii de medici specialiști în instituțiile medico-sanitare raionale”, a dezvăluit Aurel Popovici.

Astfel, asigurarea cu medici în unele raioane variază de la 2,2 la 3,5 la 10 mii de locuitori, ceea ce reprezintă un nivel foarte scăzut. În consecință, sistemul nu poate răspunde

adecvat nevoilor specifice ale populației din aceste teritorii. Trendul abandonului profesiei medicale la nivel global este de aproximativ 15%, conform datelor furnizate de partenerii internaționali.

Îmbătrânirea cadrelor medicale, un fenomen trist

„Constatăm, cu regret, că numărul angajaților tineri în vârstă de până la 30 de ani este considerabil mai mic în comparație cu anii precedenți. De asemenea, fenomenul îmbătrânirii cadrelor medicale este caracteristic tuturor statelor lumii, dar în Republica Moldova acesta este mai accentuat. În anul 2021, în domeniul sănătății au activat 2560 de medici de vârstă pensionară, care reprezintă 27,4% din totalul medicilor. În cazul personalului medical veriga medie, din totalul de 19500 de persoane, activează 3113 care au atins vârsta de pensionare”, a mai spus președintele Federației.

Direcțiile prioritare de susținere a salariaților din domeniul sănătății din partea Statului, realizate inclusiv în urma revendicărilor și apelurilor Federației Sindicale „Sănătatea”, prin care au fost puse în valoare eforturile și importanța muncii salariaților din domeniul sănătății, au fost orientate spre următoarele obiective:

- majorarea salariilor pentru personalul din instituțiile medicale (cu 30% de la 01.01.2021 pentru cadrele medicale și cu 57% pentru angajații non-medicali de la 01.11.2021);

- continuarea achitării suplimentului la salariu pentru personalul implicat nemijlocit în tratamentul bolnavilor cu Covid-19;

- continuarea achitării indemnizației unice de 16 mii de lei pentru personalul medical infectat cu Covid-19 la locul de muncă și a indemnizației unice de 100 de mii de lei pentru cadrele medicale care au decedat în urma infectării cu Covid-19 în timpul exercitării atribuțiilor de muncă;

- plata premiului anual pentru salariații din unitățile medicale bugetare.

Începând cu 1 ianuarie 2021, a fost modificat mecanismul de acordare a premiului anual, astfel încât acesta se acorda pentru rezultatele activității în anul de gestiune, proporțional timpului efectiv lucrat în anul respectiv, fapt care a omis acordarea premiului anual pentru rezultatele anului 2020.

„Ca rezultat, pe parcursul anului de referință, sindicatele au înaintat repetat revendicarea să fie modificată Legea nr. 270/2018 în vederea acordării premiului anual pentru rezultatele anului 2020 și alocarea mijloacelor financiare pentru acordarea premiului anual aferent anilor 2020 și 2021. În același context, la 6 decembrie 2021 a fost organizat un miting de protest. Urmare a insistenței sindicatelor, inclusiv a participanților la mitingul de protest, autoritățile statului au dat asigurări că premiul anual pentru rezultatele anului 2021 va fi acordat în decembrie anul curent din mijloacele disponibile ale instituțiilor bugetare, iar în cazul insuficienței mijloacelor financiare pentru plata premiului anual pentru rezultatele activității în anul 2021, pentru unele instituții bugetare, în Bugetul de Stat pe anul 2022 au fost prevăzute sumele necesare pentru acordarea premiului aferent anului 2021 pe parcursul primelor trei luni ale anului 2022”, a declarat Aurel Popovici.

Membrii Consiliului Republican au aprobat o serie de hotărâri ce țin de activitatea internă a Federației „Sănătatea” și de planurile de viitor.

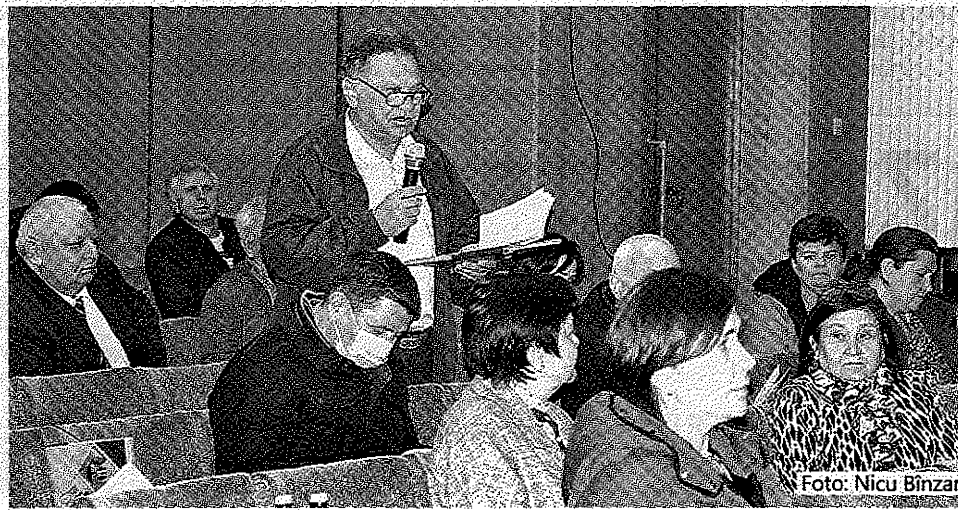

Foto: Nicu Bînzari

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Instruire

Sindicatul impulsionează dialogul social la nivel teritorial

Sindicatul promovează pacea socială în raioanele țării. Recent, conducerea Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova a ajuns la Rezina, unde a avut o reuniune cu activul sindical din raion, în cadrul căreia a pus accentul pe dialogul social ca instrument eficient pentru promovarea păcii și coeziunii sociale.

Scopul vizitei noastre este promovarea păcii sociale, care este imposibilă fără un dialog social. Constituția noastră, actele internaționale la care Republica Moldova este parte prevăd garantarea dreptului la negociere colectivă. Împreună cu Organizația Internațională a Muncii, am depus eforturi pentru a consolida rolul partenerilor sociali în Comisia națională pentru consultări și negocieri colective. Totodată, conștientizăm că doar promovarea unui parteneriat social la nivel național, fără un tandem ce ține de promovarea dialogului social, a negocierilor colective la nivel de teritoriu, activitatea sindicală nu va fi una complexă. De aceea, obiectivul nostru e de a oferi, într-un proiect comun cu OIM, asistență comisiilor pentru negocieri și consultări colective la nivel de teritoriu", a declarat Igor Zubcu, președintele CNSM.

Conducerea CNSM a avut o întrevedere cu Valeriu Ciorici, președintele raionului Rezina, în cadrul căreia au discutat subiectul parteneriatului social la nivel național, teritorial, precum și situația social-economică din raion. Apoi, a fost organizată o ședință comună a sindicaliștilor cu membrii Comisiei teritoriale pentru consultări și negocieri colective din raionul Rezina.

Participanților la eveniment li s-a vorbit despre scopul proiectului „Susținerea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective și a comisiilor respective

Foto: Nicu Binzari

la nivel teritorial în asumarea rolului lor în mecanismele de consultare colectivă și negocieri" și despre rezultatele așteptate.

Conlucrarea dintre sindicate și autoritățile locale

Teodor Cuculescu, vicepreședinte al raionului Rezina, prezent la ședință, a apreciat colaborarea dintre sindicate și autoritățile publice locale, precum și intenția sindicaliștilor de a susține eforturile partenerilor sociali din raion pentru impulsionarea activității Comisiei respective și a menționat importanța negocierilor colective.

Vicepreședintele raionului Rezina a vorbit și despre unele neajunsuri. În opinia sa, din cauza imperfecțiunii cadrului legal privind salarizarea în sectorul bugetar, se limitează negocierea unor garanții suplimentare pentru salariați.

În același context, Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, a informat despre suportul informațional și consultativ care a fost elaborat de CNSM și cel ce urmează a fi oferit în cadrul instruirilor preconizate. De asemenea, vicepreședintele CNSM a asigurat autoritățile locale de tot suportul ne-

cesar din partea sindicatelor în negocierile cu partenerii sociali, pentru a spori gradul de protecție a salariaților, membrilor de sindicat.

Vera Platon, reprezentantul CNSM în raionul Rezina, a comunicat despre promovarea proiectului Convenției colective pentru această zonă, care a fost elaborat cu implicarea tuturor partenerilor sociali din raion. Ea și-a exprimat convingerea că prin intermediul dialogului social pot fi promovate mai multe garanții pentru părți și prevenite situațiile conflictuale.

În context, Igor Zubcu, președintele CNSM, a afirmat că în raionul Rezina a fost semnată cea mai bună Convenție colectivă la nivel de teritoriu până la acest moment.

Totodată, Polina Fisticanu, șefa Departamentului protecție social-economică al CNSM, a informat despre instruirile care au loc în cadrul proiectului dat pentru membrii Comisiei, precum și despre lansarea unei aplicații mobile. Prin intermediul acesteia, persoanele interesate vor putea să se informeze despre activitatea sindicatelor, vor beneficia de informații relevante privind prevederile cadrului legal în domeniul muncii și social-economic etc. De aseme-

nea, membrii de sindicat vor putea expedia sesizări privind încălcarea drepturilor lor sau solicitări ale unor consultații.

Cei prezenți la întrunire au vorbit despre provocările cu care se confruntă angajații membri de sindicat și importanța asigurării unei protecții sociale veritabile și despre măsurile în vederea sporirii garanțiilor acordate salariaților prin instrumentele parteneriatului social. Iar Vera Platon a propus ca să se revină la activitățile de informare și instruire a activului sindical din raion, cum se proceda înainte de pandemie, cu prezența fizică a participanților.

„Instruirea, ca instrument de eficientizare a mișcării sindicale

A doua zi după acest eveniment, membrii comisiilor pentru consultări și negocieri colective din raionul Rezina au participat la un seminar, în cadrul căruia formatorii de la CNSM le-au vorbit despre parteneriatul social și negocierile colective la nivel teritorial, despre dreptul muncii, precum și despre realizarea acestuia în Republica Moldova prin prisma reglementărilor legale.

De asemenea, specialiștii au mai abordat teme precum ar fi cadrul legal care reglementează salarizarea în Republica Moldova și negocierile colective în domeniul salarizării, dar și protecția socială a populației și aspecte vizând negocierile colective în domeniu.

Activitățile date fac parte din șirul de acțiuni incluse în proiectul „Susținerea Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective și a comisiilor de resort la nivel teritorial în asumarea rolului lor în mecanismele de consultare colectivă și negocieri", implementat de CNSM, cu suportul OIM, în perioada martie-aprilie 2022.

Natalia HADĂRCA

Întrevedere

Membrii Federației „SINDASP” cer mai mult respect din partea autorităților

Se știe, asistenții sociali constituie o verigă foarte importantă într-o societate care tinde spre respectarea drepturilor tuturor cetățenilor săi, spre ajutorarea celor mai slabi și neputincioși.

De prestația acestora depinde satisfacerea necesităților materiale minime, confortul psihologic al persoanelor în etate, cu dizabilități, a celor năpăstuiți de soartă. Munca asistenților sociali însă este apreciată și remunerată de către stat sub orice nivel.

Președintele Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice „SINDASP”, Vlad Cantîr, a avut recent o întrevedere cu angajații Direcției generale asistență socială

și protecție a familiei Cahul, membri de sindicat. În cadrul întâlnirii, aceștia au cerut într-un glas respect și atitudine corespunzătoare efortului depus și volumului de muncă realizat.

Liderii de sindicat au menționat fluctuația de cadre în această sferă, lipsa motivării pentru a fi angajați în serviciul dat, arderea profesională, salariile cele mai mici din tot sistemul bugetar, condițiile de muncă, necorespunzătoare pentru asistenții sociali, asistenții parentali, care sunt pentru beneficiari și mamă, și tată, și medic, și psiholog, și șofer, și hamal, și educator...

Ei au mai vorbit despre multe alte probleme, printre care obliga-

concediilor unor colegi, mulți beneficiari rămânând, în acest caz, fără susținere și supraveghere.

„Delegarea funcțiilor suplimentare și a responsabilităților neremunerate în regim de urgență îi nemulțumeste pe oameni, îi stresează. De aceea, chiar este nevoie de un psiholog în cadrul Direcției asistență socială și protecție a familiei, pentru a-i ajuta pe angajați să depășească stresurile, pericolele, care generează diferite situații de conflict. Este imperios necesar să se revină la un dialog cu partenerii sociali, ca să se schimbe ceva în bine pentru acești salariați. Este nevoie de stimulare și de motivare! Dar și de o atitudine mai înțelegătoare din partea celor cu pâinea și cuțitul!”

Acesta a fost mesajul sindicaliștilor angajați în sistemul asistenței sociale din Cahul. Situația e similară și în alte raioane.

Vlad Cantîr, liderul Federației „SINDASP”, le-a promis colegilor

din sindicat toată susținerea sa, problemele lor urmând să fie puse pe tapet în cadrul întrevederilor cu responsabilii din ministerul de resort și de la Guvern.

Cor. VP

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 4

Din teritoriu

Fruntașii „Agroindsind” au făcut un bilanț al activității

Liderii de sindicat din Uniunea Teritorială „Agroindsind” Anenii Noi – Chișinău s-au întrunit, recent, la Institutul Muncii, pentru a face bilanțul activității sindicale desfășurate în perioada anilor 2017-2022.

În raportul de dare de seamă, prezentat de subsemnata, au fost oglindite pe larg realizările obținute de sindicat, dar și neajunsurile care mai persistă în mișcarea sindicală.

Între altele, a fost subliniat faptul că un rol însemnat în activitatea sindicatelor îl au contractele colective de muncă. Circa 80% din organizațiile sindicale din teritoriu au încheiat contractul colectiv de muncă. La Institutul de Zootehnie, la Stațiunea tehnico-experimentală Maximovca, astfel de contracte au fost încheiate numai pentru membrii de sindicat. Acest factor pozitiv se răsfrânge asupra întregii mișcări sindicale.

O atenție deosebită a fost acordată tehnicii securității și sănătății în muncă. În context, trebuie menționată și importanța comitetelor pentru securitatea muncii. Această problemă a devenit mai actuală, acum, când organizațiile sindicale, întreprinderile economice sunt puțin numeroase și nu peste tot sunt specialiști în tehnica securității.

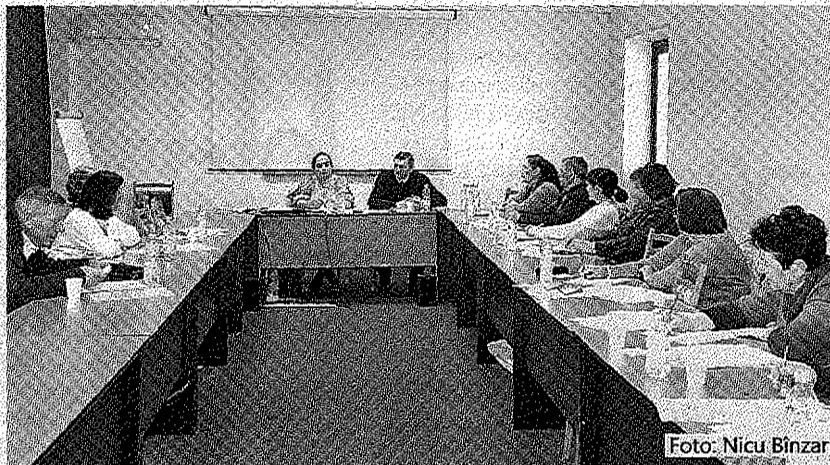

Foto: Nicu Bînzari

O altă chestiune esențială în activitatea sindicatelor este și procesul de instruire și informare a membrilor de sindicat. Ziarul „Vocea poporului”, precum și internetul, sunt principalele surse de informare. Dar nu toți sindicaliștii au acces la aceste mijloace.

În context, s-a pus accentul pe faptul că fiecare organizație sindicală să facă cel puțin cinci abonamente la „Vocea poporului”. Liderii de sindicat din unitățile economice agrare au abordat cu toată seriozitatea chestiunea despre vârsta de pensionare a femeilor care sunt nevoite să muncească în orice vreme în câmp (pe ploaie, pe vânt, pe zăpadă). Multe dintre ele, având sănătatea subrezită, nici nu ajung la vârsta de pensionare. Este de datoria sindicatelor să ridice această

problemă la organele de conducere ale țării, să ceară să fie redusă vârsta de pensionare a femeilor din agricultură.

Conferința Uniunii Teritoriale „Agroindsind” Anenii Noi – Chișinău a trasat un șir de sarcini pentru perioada următoare.

Printre acestea se numără: fiecare organizație sindicală să încheie Contract colectiv de muncă; fiecare membru de sindicat să aibă încheiat un Contract individual de muncă; să fie create pretutindeni comitete pentru securitatea muncii; să fie îmbunătățit procesul de instruire și informare a membrilor de sindicat; să fie ținută sub control respectarea legislației muncii.

Daria BOSTAN, președinta Uniunii Teritoriale „Agroindsind” Anenii Noi – Chișinău

Reuniune

Liderii sindicali din industria constructoare de mașini au discutat chestiuni arzătoare

Membrii Comitetului Executiv al Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole s-au întrunit recent într-o ședință, în care au pus în discuție mai multe chestiuni.

Printre acestea se numără: acțiunile Federației de ramură în scopul protejării drepturilor și intereselor social-economice și de muncă ale membrilor de sindicat în perioada de după Congresul VII; securitatea la locul de muncă – preocuparea partenerilor sociali și a OIM; alegerea delegaților la Congresul IV al CNSM; alegerea membrilor Consiliului CNSM din partea Federației de ramură, cu privire la executarea bugetului Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole pentru anul 2021 și aprobarea bugetului pentru anul 2022.

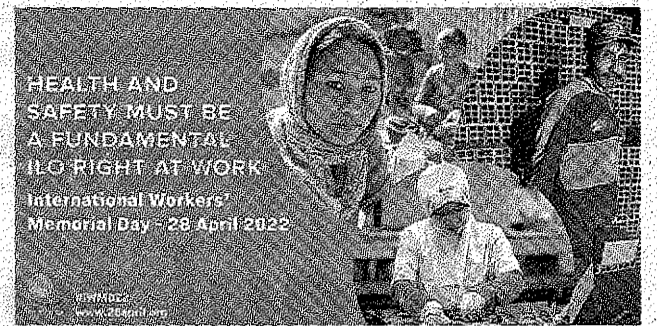
Foto: Nicu Bînzari

De asemenea, Gheorghe Dolintă, Boris Ursatii, Alexandru Șandrovski, membri ai Comitetului Executiv, au informat asistența despre situația de la întreprinderile din ramură care au activat pe timp de pandemie într-o perioadă îndelungată.

Totodată, s-a discutat despre ajutorul umanitar acordat refugiaților care au fugit din calea războiului.

Membrii Comitetului Executiv au participat la un flashmob în susținerea păcii. Imagini privind acest gest au fost expediate tuturor organizațiilor internaționale din țările CSI și Organizației Eurasia Metal (IEMF).

Boris BABICI, președintele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Constructoare de Automobile și Mașini Agricole

Demers

ITUC face apel la guvernele din lume să protejeze angajații

În ajunul Zilei mondiale pentru securitate și sănătate la locul de muncă, marcată anual în întreaga lume pe 28 aprilie, Confederația Internațională a Sindicatelor (ITUC), al cărei membru este și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova, vine cu un apel către guverne de a face din munca sigură și sănătoasă un drept fundamental.

„Fiecare persoană care lucrează ar trebui să știe că are dreptul de a se aștepta ca totul să fie făcut pentru a se afla în siguranță la locul de muncă. Solicităm ca Organizația Internațională a Muncii să trateze sănătatea și securitatea la locul de lucru ca pe un drept fundamental al angajaților. Este la fel de important ca libertatea de asociere și eliminarea muncii forțate, a muncii copiilor și a discriminării în muncă”, a declarat secretarul general al ITUC, Sharan Burrow.

Ea susține că au trecut trei ani de când Conferința Centenarului OIM a convenit că acest lucru se va face. În această perioadă, aproximativ 8,1 milioane de oameni au murit ca urmare a muncii lor și chiar mai mulți acum trăiesc cu răni și boli care le-au schimbat viața, deoarece angajatorul lor nu i-a protejat.

„Pandemia de Covid-19 a demonstrat fără îndoială că oamenii care lucrează nu mai pot aștepta asta. Decesele la locul de muncă sunt decese care pot fi prevenite, iar ultimele cifre arată că la fiecare zece secunde moare cel puțin un muncitor. Făcând acest lucru, OIM va începe să reducă acest număr îngrozitor de morți și răniți”, a adăugat Burrow.

ITUC și afiliații trebuie să facă apel la guverne ca să întreprindă următoarele măsuri: ratificarea și implementarea Convențiilor fundamentale ale OIM privind sănătatea și securitatea; ratificarea și implementarea tuturor Convențiilor sectoriale sau specifice pericolelor la locul de muncă; înființarea de organisme naționale de sănătate și siguranță care să unească sindicatele și reprezentanții angajatorilor; recunoașterea infecției Covid-19 drept boală profesională.

„Angajatorii trebuie să-și asume responsabilitatea pentru evaluarea și eradicarea riscurilor la locurile lor de muncă și în lanțurile de aprovizionare, precum și consultarea sindicatelor cu privire la prevenire prin intermediul comitetelor de sănătate și securitate la locul de muncă. Sănătatea și siguranța ar trebui să fie prima prioritate la locul de muncă, nu un îndemn ocazional”, a conchis Sharan Burrow.

În legătura cu marcarea Zilei mondiale pentru securitate și sănătate la locul de muncă, în ajunul Zilei de 1 mai – Ziua solidarității oamenilor muncii, Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova va organiza în Chișinău, pe 28 aprilie, un marș de solidaritate cu participarea membrilor de sindicat de la toate centrele sindicale naționale-ramurale. O hotărâre în acest sens a fost adoptată la ședința Comitetului Confederal al CNSM din 31 martie 2022.

Data de 28 aprilie la nivel internațional este o zi dedicată comemorării celor care și-au pierdut viața în urma accidentelor de muncă și a bolilor profesionale, fiind și o oportunitate de a promova securitatea și sănătatea în muncă. Din anul 2010, la inițiativa sindicatelor, și în Republica Moldova, ziua de 28 aprilie este oficial recunoscută drept Zi de comemorare. Prin marcarea acestei zile, se urmărește a sublinia importanța dezvoltării unei culturi preventive privind securitatea și sănătatea la locul de muncă.

sindicat.md

Riscuri și inegalități

Problemele sindicalistelor, pe agenda discuțiilor Comisiei de Femei a CNSM

Inechitățile în stabilirea pensiei minime în Republica Moldova, locurile de muncă pentru femei, salariul pe care îl primesc acestea, hărțuirea la locul de muncă, îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale sunt doar câteva dintre temele care au fost puse în discuție, recent, la o masă rotundă în format online, a Comisiei de Femei a Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM).

La eveniment au participat reprezentantele Comisiei de Femei a CNSM din teritoriu, sindicaliste de la diverse centre sindicale național-ramurale, Petru Chiriac, vicepreședinte al CNSM, specialiști în domeniul politicilor social-economice din cadrul CNSM, dar și reprezentanți ai autorităților de stat.

În debutul ședinței, Petru Chiriac, a salutat organizarea acestei întâlniri, întrucât sunt foarte multe probleme la acest capitol la care trebuie să se găsească soluții. „Despre problemele incluse în agenda de lucru a ședinței s-a vorbit nu o dată. Deși pe parcurs sistemul de pensii s-a tot reformat, viața dictează încă multe alte corectări, multe alte măsuri, ca să nu mai avem inechități”, a menționat Petru Chiriac.

Stabilirea pensiei, determinată de remunerarea scăzută

Polina Fisticanu, șefa Departamentului protecție social-economică de la CNSM, a subliniat, în context, că printre principalii factori care generează o atare inechitate se numără stagiul mai redus de cotizare al femeilor - 37,7 ani în 2021, față de cel al bărbaților - 40 de ani. De asemenea, este vorba de veniturile mai mici acumulate de actualele pensionare pe durata vieții economice active.

Totodată, majoritatea femeilor muncesc în sectoare cu venituri mici, în mare parte, funcțiile de conducere în organizații sunt deținute de bărbați. Femeile sunt mai mult afectate de șomaj comparativ cu bărbații. În continuare, persistă fenomenul discriminării salariale de gen - decalajul dintre salariile bărbaților și al femeilor este de circa 14%. De altfel, aceste concluzii au fost susținute și de către președinta Consiliului Raional Hâncești al Federației Sindicale Educație și Științei, Ana Cimpoieșu.

În intervenția ei la acest subiect, Ana Cimpoieșu a spus că problema pentru care femeile au o pensie mult mai mică decât

cea a bărbaților, este faptul că ele dețin și funcții mai puțin plătite decât cele ale bărbaților. „Este vorba în special de domenii în care activează preponderent femeile, cum ar fi învățământ, protecția socială, cultura, unde salariile sunt foarte mici. Evident, în construcții sau în alte domenii bine plătite, lucrează mai puține femei. De aici și pensiile mici”, a conchis Ana Cimpoieșu.

La rândul său, Liuba Rotaru, președinta Comisiei de Femei a CNSM, s-a arătat convinsă că, pentru înlăturarea acestor inechități, sunt necesare eforturi conjugate, sistemice, corelate cu problema nivelului de salarizare. Totodată, ea a menționat că în prezent se atestă mai multe inegalități, care afectează în special femeile, dar și bărbații, din mediul rural. Toate aceste subiecte și propunerile care au venit în context se vor regăsi într-o Declarație a Comisiei de Femei a CNSM, care va fi trimisă autorităților țării.

Referindu-se la acțiunile de solidaritate cu Ucraina, Petru Chiriac a relevat ajutoarele pe care le acordă sindicatele refugiaților cazați la sanatoriile aflate în balanța CNSM. Totodată, s-a vorbit și despre participarea la manifestația din 28 aprilie organizată de CNSM, dedicată Zilei mondiale pentru securitate și sănătate la locul de muncă și Zilei internaționale a solidarității oamenilor muncii, 1 mai.

Studiu

Femeile sunt dezavantajate de inechitățile sistemului de pensii din R. Moldova

Este o diferență substanțială între mărimea medie a pensiei pentru limita de vârstă ridicată de femei în raport cu cea a bărbaților, iar în cadrul legal există prevederi inechitabile care contribuie la acest decalaj. Cel puțin, aceasta este concluzia studiului „Elemente de inechitate în stabilirea pensiei minime în Republica Moldova: cauze, consecințe și soluții de remediere”, prezentat recent.

Potrivit notei analitice, o provocare serioasă în cadrul sistemului social din Republica Moldova se referă la inegalitățile și inechitățile de gen în ocuparea, avansarea în carieră și remunerarea muncii. Rata de ocupare a femeilor este mai mică decât cea a bărbaților, pozițiile atinse în ierarhia organizațională sunt, în general, inferioare în raport cu cele atinse de bărbați, iar remunerarea muncii - mai mică. Salariul mediu al femeilor, chiar dacă ținem cont de diferența de ore lucrate, este cu 13-14% mai mic decât al bărbaților.

„Cu alte cuvinte, societatea moldovenească are probleme grave de inechitate de gen pe durata vieții economice active și această inechitate se propagă pe orizonturi lungi de timp, reflectându-se și în mărimea pensiei”, a precizat expertul Valeriu Prohnițchi, autorul studiului.

De asemenea, analiza arată că stagiul de cotizare este un parametru esențial

care influențează și politicile de majorare sau indexare a pensiilor și care poate crea efecte colaterale neașteptate. De exemplu, în 2021 a fost majorată pensia minimă pentru limita de vârstă la de la 1188 de lei la 2000 de lei. Începând cu 1 octombrie anul trecut, 183 mii de pensionari cu stagiul complet de cotizare, care primeau sub 2000 de lei, au început să ridice o pensie minimă de 2000 de lei lunar. Cea mai mare parte din acești beneficiari sunt femei, prin urmare, majorarea dată influențează echitatea de gen a pensiilor. Documentul a fost transmis Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

„Situția este tristă, iar dacă nu luăm măsuri, va fi și mai tristă

În opinia Liubei Rotaru, președinta Comisiei de Femei din cadrul CNSM, prezentată la evenimentul de lansare, inechitățile la stabilirea pensiei minime sunt rezultatul unui sistem de salarizare imperfect.

„Cele mai grav sunt afectate femeile din mediul rural. În prezent, situația este tristă, iar dacă nu luăm măsuri, în viitor va fi și mai tristă. O altă întrebare la care trebuie să căutăm răspuns e cum rămâne cu persoanele care muncesc cu ziua, așa-numiții zilieri, pentru că nu le asigurăm nici polița de asigurare medicală, și nici nu sunt

Foto: Nicu Binzari

protejați de sistemul de asigurări sociale”, a menționat Liuba Rotaru.

Documentul a fost realizat în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și de AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și al Fundației „Friedrich Ebert”.

Pensia medie a femeilor este mai mică decât cea a bărbaților, iar în ultimele două decenii decalajul a crescut continuu. În perioada 2015-2021, diferența a variat între 15% și 22%. La 1 ianuarie 2022, pensia medie pentru limita de vârstă calculată femeilor era de 2 432 de lei, cu 18% sub pensia medie a bărbaților - 2960 de lei. Principalii

factori care generează o atare inechitate este stagiul mai mic de cotizare al femeilor - 37,7 ani în 2021, față de cel al bărbaților - 40 de ani. De asemenea, e vorba de veniturile mai mici acumulate de actualele pensionare pe durata vieții economice active.

Totodată, majoritatea femeilor muncesc în sectoare cu venituri mici. În mare parte, funcțiile de conducere în organizații sunt deținute de bărbați. Femeile sunt mai mult afectate de șomaj, comparativ cu bărbații. În continuare, persistă fenomenul discriminării salariale de gen - decalajul dintre salariile bărbaților și cel al femeilor este de circa 14%.

Economistul

Taxele locale în Chișinău: obligații și înlesniri

Care sunt taxele locale în municipiul Chișinău. Invalizii au înlesniri la acest capitol?

Ecaterina Bălănel, Chișinău

Ana MOLDOVANU, consultant superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform Deciziei Consiliului municipal nr. 13/1 din 15 decembrie 2021 cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2022, cotele concrete ale taxelor aplicate în anul 2022 pe teritoriul municipiului Chișinău sunt:

1. Taxa pentru amenajarea teritoriului – 165 de lei pentru fiecare salariat și/sau fondatorul întreprinderii individuale, al gospodăriei țărănești (de fermier);

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Fondatorilor gospodăriilor țărănești (de fermier) care au atins vârsta de pensionare;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *ș.a.*

2. Taxa de organizare a licitațiilor și loterilor pe teritoriul municipiului Chișinău – 0,3% din venitul din vânzări ale bunurilor declarate la licitație sau valoarea biletelor de loterie emise.

Înlesniri fiscale la această taxă se acordă autorităților enumerate la taxa pentru amenajarea teritoriului:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

3. Taxa de plasare a publicității – 5,2% din venitul din vânzări ale serviciilor de plasare.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Producătorilor și difuzorilor de publicitate socială și de publicitate plasată pe trimiterele poștale;*
- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

4. Taxa de aplicare a simbolicii locale – 0,26% din venitul din vânzări ale produselor fabricate cărora li se aplică simbolică locală.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

5. Taxa de piață:
– 50 de lei anual pentru fiecare metru pătrat pentru piețele alimen-

tare, agricole, nealimentare și mixte;

– 15 lei anual pentru fiecare metru pătrat pentru piețele auto amplasate la periferia orașului, cu regim scurt de activitate de 1-3 zile;

– 38 de lei anual pentru fiecare metru pătrat pentru piețele auto amplasate la periferia orașului, cu regim de activitate de 6-7 zile;

– 72 de lei anual pentru fiecare metru pătrat, pentru piețele auto amplasate pe teritoriul orașului cu regim scurt de activitate de 1-3 zile;

– 87 de lei anual pentru fiecare metru pătrat pentru piețele auto amplasate pe teritoriul orașului, cu regim de activitate de 6-7 zile;

– 870 de lei anual pentru fiecare metru pătrat, pentru piețele de flori amplasate în perimetrul parcurilor de cultură și odihnă, cu regim de activitate non-stop;

– 73 de lei anual pentru fiecare metru pătrat, pentru celelalte piețe de flori, cu regim de activitate non-stop;

– 19 lei anual pentru fiecare metru pătrat, pentru piețele de tip „second hand”.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

6. Taxa pentru cazare – 3% din venitul din vânzări ale serviciilor de cazare, prestate de structurile cu funcții de cazare.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

7. Taxa pentru parcare – 31 de lei anual pentru fiecare metru pătrat din suprafața parcarii.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

8. Taxa de la posesorii de câini – 120 de lei anual pentru fiecare câine;

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Persoanelor nevăzătoare;*
- *Pensionarilor care întrețin până la trei câini sterilizați;*
- *ș. a.*

9. Taxa pentru dispozitivele publicitare – 775 de lei anual pentru fiecare metru pătrat pentru dispozitivele publicitare.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Autorităților publice și instituțiilor finanțate de la bugetele de toate nivelurile;*
- *Misiunilor diplomatice;*
- *Băncii Naționale a Moldovei;*
- *altor organizații.*

10. Taxa pentru salubritate – 10 lei lunar pentru fiecare persoană fizică înscrisă în adresa declarată ca domiciliu, în funcție de apartament și bloc sau casă la curte.

Înlesniri fiscale la această taxă li se acordă:

- *Persoanelor de vârstă pensionară;*
- *Persoanelor cu dizabilități severe și accentuate;*
- *Persoanelor cu dizabilități din copilărie;*
- *Persoanelor cu dizabilități medii (participanți la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova, participanți la acțiunile de luptă din Afganistan, participanți la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobil);*
- *Copii în vârstă de până la 18 ani.*

Termenul de plată a taxei de salubritate se stabilește până la 31.07.2023.

11. Taxa lunară pentru fiecare unitate de transport, pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători, în regim de taxi, pe teritoriul municipiului Chișinău – 350 de lei.

Cotele concrete ale taxei locale pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiului Chișinău pe anul 2022 sunt stabilite în anexa a doua la Decizia CM nr. 13/1 din 15.12.2021.

Conform Deciziei respective a Consiliului municipal, în cazul sistării activității agenților economici de către Comisia pentru situații excepționale a Republicii Moldova în legătură cu instituirea situației excepționale legată de Covid-19, pe perioada sistării activității, subiecții impunerii se scutesc de plata taxei pentru amenajarea teritoriului, a taxei de piață și taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii.

Foto: Nicu Binzari

Avocatul

Condominiul în fondul locativ

Am cumpărat un apartament la parterul unui bloc de locuințe. Dețin în proprietate și un loc de parcare la subsol. În cadrul blocului a fost creată și activează asociația de coproprietari în condominiu. Pot eu oare să fac unele reparații, reconstrucția apartamentului sau bunurile comune, inclusiv la locul de parcare, să izolez și să folosesc individual o parte din terenul din dreptul ferestrelor locuinței mele? Cine decide modul de folosire a bunurilor comune?

Andrei Balan, mun. Chișinău

După adoptarea Legii condominiului în fondul locativ, s-au format mai multe asociații de coproprietari în condominiu, iar asociațiile proprietarilor locuințelor privatizate, cooperativele de construcție a locuințelor s-au reorganizat în mod corespunzător.

Condominiul este un complex unic de bunuri imobiliare, ce include terenul în hotarele stabilite și blocurile de locuințe, alte obiective imobiliare amplasate pe acesta, în care o parte, constituind locuințele, încăperile cu altă destinație decât aceea de locuință, se află în proprietate privată, de stat sau municipală, iar restul este proprietate comună indiviză.

În proprietate comună sunt toate părțile proprietății aflate în folosință comună: terenul pe care este construit blocul, zidurile, acoperișul, terasele, coșurile de fum, casele scăriilor, holurile, subsolurile, pivnițele și etajele tehnice, tubulaturile de gunoi, ascensoarele, utilajul și sistemele ingineresti din interiorul sau exteriorul locuințelor, care deservesc mai multe locuințe, terenurile aferente în hotarele stabilite cu spații verzi, alte obiective destinate deservirii proprietății imobiliare a condominiului.

Condominiul include o clădire, o parte de clădire cu intrare separată, sau câteva clădiri ce aparțin cel puțin la doi proprietari, precum și anexele la clădiri, trotuarele, drumurile și parcarile auto, plantațiile multianuale și alte obiective, ce se află pe terenul aferent în hotarele stabilite, cu excepția obiectivelor din complexul energetic, telecomunicațiilor, rețelelor de alimentare cu apă și canalizare sau câteva clădiri ori construcții amplasate compact, unite de un teren comun și elemente de infrastructură comune: case de locuit pentru o familie, case de vacanță, garaje sau alte obiecte.

Condominiul poate fi alcătuit și din tronsonul de bloc al unei clădiri cu mai multe apartamente cu intrare separată, rețele ingineresti separate, cu condiția că reconstrucția, reparația sau demolarea acestui tronson de bloc nu va afecta integritatea altor părți ale acestei clădiri.

Proprietarii în condominiu posedă, folosesc și dispun de locuințe. Bunurile comune în condominiu se află în proprietatea comună în diviziune a proprietarilor de locuințe. Proprietatea co-

Liubomir DUDULICA, avocatmd@gmail.com

mună din condominiu nu poate fi înstrăinată separat de dreptul de proprietate asupra locuințelor (încăperilor) din condominiu. Obiectele proprietății comune pot fi transmise pentru folosință contra plată altor persoane fizice sau juridice în cazurile și condițiile prevăzute de statutul asociației de coproprietari.

Proprietarii de locuințe sunt în drept să dea cu chirie sau în arendă locuințele în modul stabilit de legislație. Proprietarii de încăperi cu altă destinație decât aceea de locuință sunt în drept să desfășoare activitate de întreprinzător în încăperile care le aparțin, fără să lezeze drepturile altor proprietari, respectând cerințele actelor legislative și normative, normele sanitare, de apărare împotriva incendiilor și alte norme, prevederile statutului asociației de coproprietari. Statutul asociației de coproprietari poate prevedea restricții la utilizarea încăperilor cu altă destinație decât aceea de locuință ale proprietarilor din condominiu numai în cazul în care aceasta ține de protecția drepturilor și intereselor altor proprietari.

Proprietarul proprietății comune în diviziune din condominiu nu este în drept să solicite defalcarea unei părți ideale din teritoriu și a unei părți reale din bunurile comune. Respectiv, dvs. nu aveți dreptul să folosiți exclusiv locurile destinate pentru uz comun: teren, subsol, încăperi nelocative ș. a., și nici să le izolați. Cu acordul asociației, puteți zidi pereți de separare a locului de parcare la subsol, doar pe suprafața deținută și în măsura în care nu afectează drepturile celorlalți coproprietari.

Terenurile pe care sunt amplasate blocuri de locuințe și alte bunuri imobiliare din condominiu se transmit gratuit de către autoritatea administrației publice locale, în calitate de bunuri comune, în proprietatea comună în diviziune a proprietarilor. Proprietarii (asociația de coproprietari) sunt în drept să procure sau să ia în arendă terenuri suplimentare adiacente teritoriului condominiului care, după ce vor fi legalizate, vor avea un singur hotar.

(va urma)

7 SOCIETATE

Opportunități

Sute de refugiați ucraineni au fost angajați în câmpul muncii în Moldova

Tot mai mulți refugiați din Ucraina sunt angajați în câmpul muncii în Republica Moldova. Potrivit datelor oferite de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), până în prezent, circa 300 de cetățeni ai Ucrainei și-au găsit un job la noi în țară. Dintre aceștia, 198 sunt femei și 60 – bărbați. Cei mai mulți dintre refugiați s-au angajat la muncă în Chișinău – 174 la număr, 15 – la Ungheni, 14 – la Bălți, dar și în alte raioane.

De la biblioteca din Nikolaev, la una din Chișinău

Printre aceștia este și Tatiana Verjikovskaia, bibliotecară refugiată din orașul Nikolaev. Inițial, aceasta a mers să se angajeze la o cafenea, pentru a-și întreține familia. Norocul ei a fost, însă, că vizavi de cafenea respectivă se află Biblioteca Națională, iar fiica ei a îndemnat-o să încerce și acolo. Am găsit-o printre cărți și fișe de bibliotecă. De aproape o lună, Tatiana a devenit bibliotecară cu acte în regulă. Femeia ne-a spus că a fugit de coșmarul din Nikolaev împreună cu fiica sa, cu o prietenă și cu copilul acesteia și a decis să se adăpostească la Chișinău. Încă din primele zile, femeia și-a căutat un loc de muncă și era gata să se angajeze oriunde, dar soarta a făcut să fie angajată chiar în același domeniu în care lucra și în Ucraina.

„Eu căutam orice lucru, chiar și femeie de serviciu sau ajutor de bucătar. Mi s-a spus

că, într-o cafenea, se caută angajați, iar cafeneaua s-a dovedit a fi vizavi de Biblioteca Națională. Când eu așteptam administratorul cafenelei, fiica mea a trecut drumul și a văzut că acolo este biblioteca. A venit și mi-a spus că ar trebui să mă duc și acolo, iar după interviu asta am și făcut”, ne spune femeia.

La scurt timp după o discuție cu directoarea Bibliotecii Naționale, Tatiana a fost angajată. Pentru că a lucrat 22 de ani la o bibliotecă din Nikolaev, munca pe care o face acum nu i se pare deloc grea.

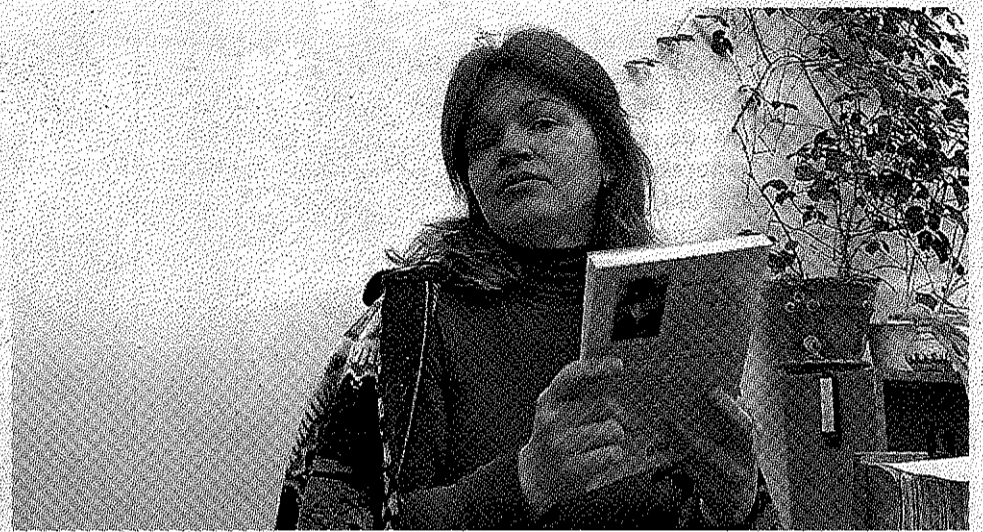
Pediatru la o clinică din capitală

Ludmila, o altă refugiată venită din Odesa, s-a angajat ca medic pediatru la Centrul Republican de Reabilitare pentru Copii din capitală. Deși trece printr-o perioadă complicată, femeia spune că este fericită că și poate face în continuare munca.

„Centrul meu acum nu lucrează și eu nu am posibilitatea să ajut copiii. Și pentru că așa s-a întâmplat ca viața și soarta să mă aducă încoace, eu trebuie să folosesc din plin această oportunitate. Copiii sunt copii peste tot, iar eu trebuie să-i ajut cum pot. Asta este datoria mea”, ni s-a destăinuit femeia.

Angajați fără permis de muncă

În perioada stării de urgență, refugiații din Ucraina se pot angaja în țara noastră

fără permis de muncă, doar în baza actelor pe care le dețin. Aceștia încheie un contract de muncă individual cu angajatorul, iar apoi acesta transmite mai multe date către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM). Până acum, circa 300 de refugiați au fost angajați în diverse domenii, începând de la medicină și până la programare sau inginerie.

„Cei mai mulți refugiați sunt angajați în municipiul Chișinău, dar în total sunt în 17 zone ale țării. Profesiile solicitate sunt diverse atât cu studii superioare, cât și fără studii, la profesii muncitorești”, ne-a dezvăluit Ala Șupac, șefa Direcției generale pentru ocuparea forței de muncă Chișinău din cadrul ANOFM.

Potrivit acesteia, sunt 60 de angaja-

tori care au anunțat peste o mie de locuri vacante pentru refugiați. Se cer la muncă specialiști în industria confecțiilor, programatori, manageri în tehnologii informaționale, medici, asistente medicale, bucătari, ajutoari de bucătari.

„Noi doar identificăm aceste oferte, dar angajatorul mai departe negociază direct cu angajatul. Se încheie un contract individual de muncă cu persoana dată. În rest, totul se face conform Codului muncii. Avem, de exemplu, o companie în tehnologii informaționale, care a angajat 12 refugiați ucraineni. Au fost angajați medici, asistente medicale, infirmiere. Cea mai mare parte a persoanelor în căutarea unui loc de muncă sunt femeii”, susține Ala Șupac.

Galina MUNTEANU

Înlesniri

Noi prevederi care vor îmbunătăți accesul la subvenții al agricultorilor

Cabinetul de miniștri a aprobat modificări privind principiile de subvenționare, care au inclus un set de înlesniri pentru agricultori. Noile prevederi au scopul de a îmbunătăți accesul la subvenții pentru tinerii fermieri, femeile fermiere și migranții reveniți, care își doresc să dezvolte afaceri în domeniul zootehnic, în procesarea producției agricole, cultivarea și creșterea fructelor și a legumelor pe teren protejat și înființarea plantațiilor multianuale.

Astfel, resursele financiare disponibile în anul curent în Fondul de subvenționare a agriculturii și mediului rural constituie 1,75 miliarde de lei, comparativ cu 1,1 miliarde de lei în anul 2021. Mijloacele financiare vor fi distribuite pe categorii de producători – micro, mici, mijlocii și mari.

Totodată, a fost aprobată majorarea de la 50 la 75% a subvenției pentru investițiile efectuate de grupurile de producători și cooperativele de întreprinzător în dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare. Plafonul subvențiilor accesate de aceștia va crește de la 5 milioane la 7 milioane de lei pentru un an de subvenționare.

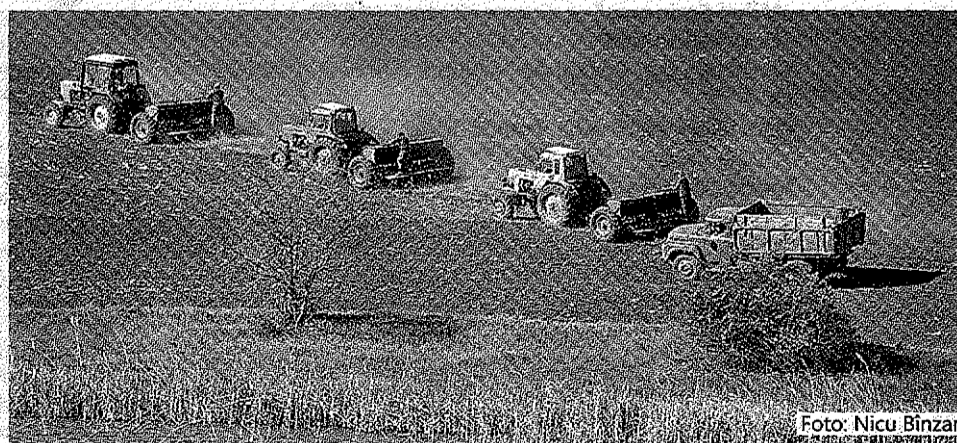

Foto: Nicu Binzari

În sectorul zootehnic, pentru prima dată, vor fi acordate subvenții majorate sectorului zootehnic. Crescătorii de animale (bovine, ovine și caprine) pot beneficia de subvenții majorate de la 50 la 70% din valoarea investiției. Producătorii vitivinicoli, de asemenea, vor beneficia de subvenții majorate pentru instalarea sistemelor de suport și pentru înființarea plantațiilor cu soiuri de struguri pentru vin.

Practicile de eficiență energetică urmează să fie subvenționate, prin compensarea de 50% din costul semințelor leguminoase de calitate de producție autohtonă,

dar nu mai mult de 2000 de lei per hectar. În contextul substituirii dependenței energetice și adaptarea la schimbările climatice, a fost majorat plafonul de la 800 de mii de lei până la 1,5 milioane de lei per beneficiar pentru utilajul, echipamentul și instalațiile de producere a energiei regenerabile (panouri solare și fotovoltaice, instalații eoliene, biogaz).

Pentru a promova și dezvolta agricultura ecologică din Republica Moldova, se propun compensații de 2500 de lei per hectar de teren. De subvenții vor beneficia și instituțiile de învățământ și cele de

cercetare și inovare din domeniul agricol, dar și asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigare.

O altă înlesnire este crearea condițiilor avantajoase pentru creditarea producătorilor agricoli de către băncile comerciale și organizații de creditare nebancale.

„Mijloacele financiare vor fi distribuite pe categorii de producători – micro, mici, mijlocii și mari

De asemenea, va fi sporită competitivitatea producătorilor autohtoni pe piața de desfacere, întrucât, în premieră, este permisă subvenționarea înființării de plantații multianuale cu soiuri înscrise în catalogele UE.

Documentul aprobat prevede și alte ajustări de stimulente financiare pentru cultivarea plantelor aromatice, medicinale și condimentare, care vor facilita dezvoltarea industriilor conexe: industria alimentară, farmaceutica, de parfumerie și cosmetică etc.

Cor. VP

La centenar

Anatol Gugel: „Când între suflet și trup există o coeziune, omul e mai fericit și poate să scrie”

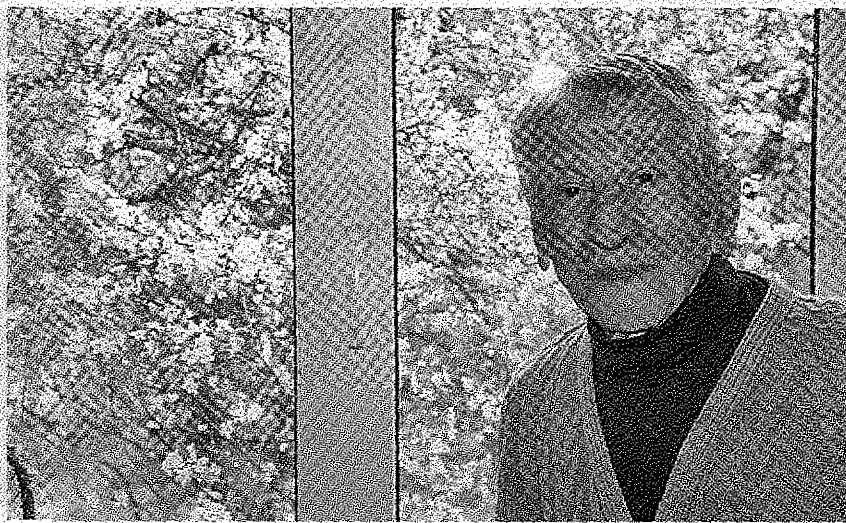
Poetul, eseistul, publicistul și traducătorul Anatol Gugel, eminent al culturii, a împlinit, pe 6 aprilie, 100 de ani. La această vârstă venerabilă, distinsul poet rămâne așa precum a fost de-a lungul anilor, o persoană cu verticalitate, cu gândul la creație, la semenii și la timpurile pe care le trăim.

În această zi deosebită, casa poetului a fost plină de oaspeți, care au venit cu flori, cuvinte de recunoștință și cu diplome. Surpriza cea mare a fost medalia „Nicolae Milescu Spătaru”, acordată de Academia de Științe a Moldovei.

„Academia apreciază foarte mult contribuția pe care Anatol Gugel a adus-o la dezvoltarea culturii și literaturii naționale. Felicitări! La mulți ani, maestre!”, a spus, prezent la eveniment, Victor Moraru, vicepreședinte al AȘM.

Ajuns la această frumoasă aniversare, Anatol Gugel a declarat, pentru postul de televiziune Moldova 1, că la cei 100 de ani împliniți continuă să mai citească și să scrie fără ochelari, iar inspirația, în opinia sa, nu are vârstă. „La 100 de ani totuși se creează. Eu nădăjduiesc să mai scriu ceva. Încep un nou 100 de ani. Atunci când între suflet și trup există o coeziune, omul e mai fericit și poate să scrie”, s-a confesat omagiatul.

„Este unicul poet ajuns la vârsta de 100 de ani. Este viabil, are o logică perfectă. Poezia lui este una extraordinară de frumoasă”, a menționat Teo Chiriac, președintele Uniunii Scriitorilor.

Academicianul Mihai Cimpoi a opinat că Anatol Gugel este poetul profund, liric. „A învățat de la natură o lecție de omenie și ne-a amintit mereu că între om și natură este o unitate sfântă care trebuie respectată”.

Anatol Gugel s-a născut la 6 aprilie 1922, la Iași, România, în familia unui avocat. Și-a petrecut copilăria și toată viața la Chișinău. A învățat la liceul „B. P. Hasdeu” din Chișinău. După absolvirea liceului, și-a continuat studiile la Institutul Pedagogic din Chișinău, din 1945.

Potrivit „Calendarului Național”, și-a început activitatea profesională la ziarul „Tinerimea Moldovei” în funcție de secretar executiv al redacției (1945-1960), unde a promovat pleiade de tineri poeți basarabeni, care ulterior au devenit nume de referință în literatura basarabeană. Ulterior a lucrat la ziarul „Moldova Socialistă” (1960-1966), precum și la revista „Moldova” (redactor-șef adjunct al redacției în 1966-1995).

Primele poezii au fost publicate în revista „Licurici” a Liceului „B. P. Hasdeu” din Chișinău, în martie 1940. Debutul editorial cu plachetele de versuri „Generația mea” și „Schimbul nostru”. Este autorul volumelor de poezii: „Fereastra cu trei mușcate”, „Sonata lunii”, „Lanterna magică”, „Crug”, „Post-scriptum” etc.

În 2004, publică volumul de sinteză „Am fost odată ca niciodată”. Ultima carte a editat-o la 95 de ani, „O revedere cu sine însuși, la 100 de ani”, care a văzut lumina tiparului în 2020. A mai editat și cărți de eseuri: „Înșiră-te mărgăritare”, „Har”; cărți pentru copii: „Ostroave verzi”, „Eu, Anicuța și Radu” ș. a.

Anatol Gugel este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova din anul 1946. A fost distins cu Medalia „Mihai Eminescu” (1998) și cu Premiul de excelență al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2004).

Anatol FIȘER

Afiș cultural

CONCERTE

15 aprilie

Palatul Național „Nicolae Sulac” – „Essence of Delia Show!” – 19.00

Palatul Republicii – „Muzica pentru pace” – 18.00

17 aprilie

Sala cu Orgă – „In memoriam - Nicolae Buiinovschi” – 18.00

TEATRU

15 aprilie

„Eugene Ionesco” – „Lecția” – 18.30

Satiricus „I. L. Caragiale” – „Și cu violoncelul ce facem?” – 18.30

Teatrul „A. P. Cehov” – „Prins în plasă” – 18.30

Teatrul de pe strada Trandafirilor – „Padam... Padam...” – 19.00

16 aprilie

„Mihai Eminescu” – „Frunze de dor” – 18.00

„Eugene Ionesco” – „Lecția” – 18.30

Satiricus „I. L. Caragiale” – „Bună dimineața, taticule!” – 18.30

Teatrul de pe strada Trandafirilor – „Padam... Padam...” – 18.00

Teatrul Geneza Art – „Toc” – 19.00

17 aprilie

„Mihai Eminescu” – „Frunze de dor” – 18.00

„Eugene Ionesco” – „Căldură în Noiembrie” – 17.30

„Lucașfăruș” – „Păcală” – 12.00

Satiricus „I. L. Caragiale” – „Banii, banii sau „Borsetka” – 18.30

Teatrul „De pe strada Trandafirilor” – „Padam... Padam...” – 18.00

Teatrul „A. P. Cehov” – „Мещане” – 18.30

Teatrul Geneza Art – „ТОС” – 19.00

Horoscopul săptămânii

BERBEC

Întâlnirile cu prietenii sunt minunate, aducându-vă noutăți legate de dezvoltare personală. Luați aminte la ce vi se spune, chiar dacă uneori nu vă place ce auziți. Aveți dorință de retragere în mijlocul naturii. Sufletul dvs. are nevoie de o reevaluare a drumului vieții.

TAUR

În prima parte a săptămânii sunteți preocupat de carieră și de imaginea dvs. în ochii celorlalți. Fiți prudent, deoarece undeva în fundal există nemulțumiri majore legate de domeniul profesional. Încercați să vorbiți cât mai puțin și strict la obiect.

GEMENI

În această săptămână sunt momente potrivite pentru vizitarea galeriilor de artă sau pentru participarea la seminare pe teme spirituale. Relațiile cu străinătatea cunosc răsturnări de situație, dar sunt în favoarea dvs. Finalul săptămânii este potrivit și întâlnirilor cu prietenii.

RAC

Chestiunile financiare sunt subiectul principal al debutului săptămânii. Este momentul să achitați facturile sau datoritiile de orice fel. Beneficiați de multă energie astrală, dar atenție la gândire și comunicare. Evitați semnarea actelor importante, deciziile majore sau promisiunile.

LEU

Activitățile profesionale vă vor ocupa primele zile ale săptămânii. Există nemulțumiri în acest sens, pentru că sunteți nevoiți să faceți totul de unul singur, dar priviți partea frumoasă a lucrurilor. Sănătatea este vulnerabilă pe segmentele sistemului circulator și secundar pe inimă.

FECIOARĂ

Este o perioadă cu multă animație în sfera socio-profesională. Întâlniri și discuții importante cu șefii, colegii vor și ei o mână de ajutor și pe deasupra și membrii familiei au nevoie de dvs. Selectați-vă prioritățile.

BALANȚĂ

Veselia și cheful de distracție de care dați dovadă vă vor face remarcat în anturaj încă din primele zile ale săptămânii. Creativitatea este la cote înalte și bine ar fi să lăsați și pe ceilalți să se bucure de creațiile și ideile dvs. Relațiile sentimentale sunt umbrite și foarte ușor se pot isca neînțelegeri.

SCORPION

Activitățile gospodărești sunt avantajate în primele zile ale săptămânii. Relațiile cu membrii familiei sunt tensionate, dar se pot depăși neplăcerile cu prudență și discernământ. Sunteți vesel, pus pe șotii, dorindu-vă aventuri și distracții. Atenție la relațiile sentimentale și la cele cu copiii!

SĂGETĂTOR

La începutul săptămânii se pare că veți fi mai mult pe drumuri. Întâlnirile cu prietenii vor fi de folos. S-ar putea ivi neînțelegeri în discuții, dar se vor aplană foarte bine pentru toată lumea. Membrii familiei vă pot provoca la discuții pe seama colaborărilor în care sunteți implicat.

CAPRICORN

Chestiunile financiare vă deschid săptămâna. S-ar putea să primiți cadouri, recompense mărunte, dar suficiente cât să vă bucure. Energia vitală va fi la cote scăzute, așa încât odihniți-vă mai mult. La mijlocul săptămânii s-ar putea să plecați într-o călătorie.

VĂRSĂTOR

La începutul săptămânii sunteți plin de energie, iar dorința de a vă implica în tot și toate este la cote mari. Bine ar fi să vă canalizați eforturile doar către treburile dvs., pentru că ceilalți s-ar putea să fie deranjați de elanul pe care îl aveți. Sunt momente bune pentru cumpărături.

PEȘTI

În primele zile ale săptămânii sunteți destul de retras. Dorința de interiorizare va fi la cote înalte și bine ar fi să îi dați curs. Sunt posibile insomniile, dar și aflarea unor lucruri importante legate de viața dvs. S-ar putea să primiți vești legate de modificarea condițiilor de la locul de muncă.

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera înregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 069006556

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 068571475

Contabil-șef: Svetlana BĂLAN,
tel.: 069511960

Redactori:
Natalia HADĂRCA,
tel.: 069610372
Galina MUNTEANU,
tel.: 069916236

Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Fotoreporter:
Nicolae BÎNZARI

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA

Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:

Ilie Lupan;
Mihail Hincu;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Strestian;
Nadejda Lavric;
Angela Otean;
Tatiana Marian.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: "Edit Tipar Grup" SRL
str. Foredoului 4, mun. Chișinău. Com. 331

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.